

УДК 656.347.4

Кушнір Людмила Володимирівна

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри «Менеджмент і маркетинг»
Одеський національний морський університет*

Kushnir Liudmyla

*PhD, Associate Professor of the Department of Management and Marketing
Odesa National Maritime University
ORCID: 0000-0001-7597-5791*

Будихін Марк Юрійович

*аспірант кафедри «Менеджмент і маркетинг»
Одеського національного морського університету*

Budykhin Mark

*PhD Seeker of the Department of Management and Marketing
Odesa National Maritime University*

DOI: 10.25313/2520-2308-2024-12-10583

ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО І ЦИВІЛЬНИЙ ПРОЦЕС; СІМЕЙНЕ ПРАВО;
МІЖНАРОДНЕ ПРИВАТНЕ ПРАВО

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЗМІШАНИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ В УКРАЇНІ

CURRENT STATUS AND PROSPECTS OF LEGAL REGULATION OF MIXED TRANSPORTATION IN UKRAINE

Анотація. Вступ. Змішані перевезення набирають все більшої популярності у транспортуванні вантажів у міжнародному сполученні. Це обумовлено цілим рядом переваг цього виду перевезень в порівнянні з іншими, а саме: більшою гнучкістю та швидкістю доставки завдяки застосуванню декількох видів транспорту. Більш популярними змішані перевезення стають в Україні, особливо на тлі повномасштабного вторгнення. Хоча розвиток цього виду перевезень почався ще до повномасштабного вторгнення, зараз він має ще більшу актуальність на тлі необхідності будувати нові транспортні маршрути, які можуть ефективно працювати в складних умовах сьогодення, а задля цього повинна існувати розвинена та сучасна правова база, яка буде сприяти розвитку цих перевезень.

Мета. Метою даної статті є огляд сучасного стану правового регулювання змішаних перевезень в Україні та надання пропозицій щодо його удосконалення.

Матеріали і методи. Ця робота базується на: 1) Міжнародному та внутрішньому українському законодавстві у сфері перевезень (конвенції, закони та інші нормативно-правові акти); 2) працях вітчизняних науковців, які присвячені темі змішаних міжнародних перевезень загалом та правовому регулюванню цього типу перевезень зокрема.

В процесі написання статті були використані такі наукові методи як: формально логічний (для аналізу правових норм), метод аналізу і синтезу (для вивчення і узагальнення системи правового регулювання змішаних перевезень в цілому) і також діалектичний.

Результати. В результаті даного дослідження вдалося встановити загальну систему правового регулювання змішаних міжнародних перевезень. Були проаналізовані та розглянуті найбільш значущі конвенції, закони та інші нормативно-правові акти, які регулюють сферу цього виду перевезень в Україні та світі. Україна досягла значного прогресу в розробці власного та імплементації міжнародного законодавства за останній час. Були прийняті та ратифіковані ціла низка важливих документів у сфері змішаних міжнародних перевезень. Хоча варто зазначити що більшість з них вимагають відпрацювання та прийняття інших допоміжних актів, щоб вони змогли працювати в повну силу. Також були розглянуті сучасні тенденції та напрямки розвитку законодавства змішаних перевезень в Україні, серед яких можна виділити наближення українського законодавства до стандартів ЄС та збільшення діджиталізації у сфері перевезень вантажів.

Перспективи. В дослідженнях на цю тему пропонується зосередити увагу на стан впровадження в Україні нових вигід транспортних документів та змінах у митному законодавстві, оскільки саме у цих сферах очікуються зміни найближчим часом. Також, варто зосередити увагу на подальшій імплементації Україною норм ЄС та стану виконання вже прийнятих законів та конвенцій.

Ключові слова: змішані перевезення, міжнародні перевезення, право, правове регулювання.

Summary. Introduction. Mixed transportation is gaining more and more popularity in international cargo transportation. This is due to a number of advantages of this type of transportation compared to others, namely greater flexibility and speed of delivery due to the use of several modes of transport. Mixed transportation is becoming more popular in Ukraine, especially against the backdrop of a full-scale invasion. Although the development of this type of transportation began even before the full-scale invasion, now it is even more relevant against the backdrop of the need to build new transport routes that can work effectively in today's difficult conditions. And for this, there must be a developed and modern legal framework that will facilitate the development of these transportations.

Purpose. The objective of this article is to review the current state of legal regulation of mixed transportation in Ukraine and to make proposals for improving the legal regulation of mixed international transportation in Ukraine.

Materials and methods. This work is based on: 1) International and domestic Ukrainian legislation in the field of transportation (conventions, laws and other regulatory legal acts); 2) works of domestic scientists devoted to the topic of mixed international transportation in general, and the legal regulation of this type of transportation in particular

In the process of writing this article, the following scientific methods were used: formally logical for the analysis of legal norms), the method of analysis and synthesis (for the study and generalization of the system of legal regulation of mixed transportation in general) and also dialectical.

Results. As a result of this study, it was possible to establish a general system of legal regulation of mixed international transportation. The most significant conventions, laws and other regulatory legal acts regulating the sphere of this type of transportation in Ukraine and the world were analyzed and considered. Ukraine has made significant progress in the development of its own and implementation of international legislation in recent times. A number of important documents in the sphere of mixed international transportation have been adopted and ratified. Although it is worth noting that most of them require the development and adoption of other supporting acts in order for them to work in full force.

Also considered were current trends and directions in the development of mixed transportation legislation in Ukraine, among which the approximation of Ukrainian legislation to EU standards and increased digitalization in the sphere of cargo transportation can be highlighted.

Discussion. In future studies on this topic, it is proposed to focus attention on the status of the introduction of new types of transport documents in Ukraine and changes in customs legislation, since it is in these areas that changes are expected in the near future. It is also worth focusing on Ukraine's further implementation of EU norms and the status of implementation of already adopted laws and conventions.

Key words: mixed transportation, international mixed transportation, law, legal regulation.

Постановка проблеми. Питання удосконалення правового регулювання змішаних перевезень постало перед Україною ще після підписання угоди про Асоціацію з Європейським Союзом і стало ще більш актуальним після початку повномасштабного вторгнення РФ у 2022 році. Всі ці виклики потребують ефективної та сучасної системи правового регулювання змішаних міжнародних перевезень, яка дозволить значно збільшити об'єми цього виду перевезень.

Аналіз досліджень і публікацій. Тема правового регулювання змішаних міжнародних перевезень знайшла відображення у роботах багатьох дослідників, таких як наприклад, Богданов С. М. та Андрієнко А. О., робота яких була присвячена питанню особливостям різних видів змішаних перевезень [1]. Звісно ж, існує багато досліджень сфокусованих на темі правового регулювання змішаних міжнародних перевезень. Зокрема, варто виокремити праці таких дослідників, як Каспрук О. С. [2] та Постнової Н. І [3], які в своїх дослідженнях розібрали

особливості та проблеми правового регулювання змішаних міжнародних перевезень загалом. Також, існують дослідження присвячені окремим питанням, які стосуються правового регулювання цього виду перевезень. Так, питання відповідальності перевізників у змішаних перевезеннях були розглянуті у дослідженнях Шелудякова, Р. С. [4] та Медведської, В. В [5]. Проблема регулювання змішаних міжнародних перевезень саме в Україні на даний момент залишається недостатньо дослідженою. До авторів, які досліджували саме цю проблему можна віднести Маслій Н. Д. [6] і Добровольську В. В. [7]. Зважаючи на це, питання правового регулювання змішаних міжнародних перевезень потребує детального дослідження, тому дана робота буде сфокусована на сучасному стані та перспективах удосконалення системи правового регулювання змішаних міжнародних перевезень в Україні.

Метою статті є дослідження поточного стану системи правового регулювання змішаних міжнародних перевезень в Україні і на основі цих результатів

оцінити найближчі перспективи та можливості удосконалення даного питання.

Виклад основного матеріалу. В умовах сучасних глобалізаційних тенденцій міжнародні змішані перевезення набирають все більшу популярність. Це обумовлено тим, що змішані перевезення за рахунок використання декількох видів транспорту та використання єдиного транспортного документу дозволяють доставити вантаж якомога швидко, що є одним з найважливіших критеріїв у сучасній міжнародній економіці. Існує багато тлумачень поняття змішаних перевезень у різних джерелах та дослідженнях. У даному випадку доречно звернутися до тлумачення, яке надається в профільній Конвенції ООН про міжнародні змішані перевезення вантажів 1980 р., згідно якої змішаними перевезеннями є перевезення вантажів щонайменше двома різними видами транспорту на підставі договору змішаного перевезення з місця в одній країні, де вантажі поступають у зону відповідальності оператора змішаного перевезення, до обумовленого місця доставки в іншій країні. Операції по вивезенню і доставці вантажів, що здійснюються на виконання договору перевезення тільки одним видом транспорту, як визначено в такому договорі, не вважаються міжнародним змішаним перевезенням [8].

Однією з можливих перепон на шляху до швидкої доставки вантажу у міжнародних змішаних перевезеннях є недосконале правове регулювання на міжнародному і національному рівні. Бюрократичні перепони та недосконалість законодавчої бази можуть мати суттєво негативний вплив на швидкість доставки вантажу, і як внаслідок, зробити ті держави, які мають недосконале законодавство у сфері міжнародних змішаних перевезень, менш привабливими для транзиту вантажів через свою територію. Отже, для України як для держави, перед якою стоять доволі важкі виклики, пов'язані, зокрема, з повномасштабним вторгненням, необхідні якомога ефективніші та гнучкі умови для швидкого перевезення вантажів. Зважаючи на те, що через повномасштабне вторгнення деякі види транспорту стали повністю або частково обмеженими в використанні (зокрема, повітряний та морський транспорт), підвищилася потреба у диверсифікації існуючих та побудові нових альтернативних логістичних маршрутів. В цій ситуації найбільш доцільним є використання саме змішаних перевезень, оскільки завдяки використанню одразу декількох видів транспорту, вони дозволяють уникнути залежності від одного окремого виду транспорту та є більш гнучкими, що є суттєвою перевагою у ситуації, що склалася унаслідок повномасштабного вторгнення.

Важливе місце у системі правового регулювання змішаних перевезень займають міжнародні конвенції та інші документи, прийняті міжнародними організаціями. Ці документи є основоположними і вони направлені на сприяння розвитку економічних та

політичних відносин між різними державами у сфері перевезень. Крім того, держави використовують положення з міжнародних конвенцій при створенні власних законів та інших нормативно-правових актів у цій сфері. В першу чергу, варто відмітити проект Конвенції про змішані перевезення вантажів, також відомий як «Токійські правила», які були прийняті в 1969 році на конференції Міжнародного Морського Комітету (Comité Maritime International). Саме в цих правилах вперше була офіційно викладена концепція оператора перевезення вантажу в змішаному сполученні у якості юридичної особи, яка укладає угоду з відправником вантажу про перевезення у змішаному сполученні, і в подальшому несе за нього повну відповідальність, в тому числі в разі пошкодження та втрати вантажу. В свою чергу, фактичні перевізники, яких контракуює оператор, так само мають повну відповідальність за вантаж, в тому числі, і в випадку пошкодження чи втрати перед самим оператором [2]. Положення цих правил стали основою для низки інших міжнародних документів у сфері змішаних перевезень. Так, наприклад, в 1973 році Міжнародною торговою палатою (International Chamber of Commerce) були прийняті Уніфіковані правила щодо комбінованого транспортного документа, на основі яких, в свою чергу, були прийняті проформи транспортних документів Міжнародної федерації експедиторських асоціацій (ФІАТА) та Балтійської міжнародної морської ради (БІМКО) для оформлення змішаних перевезень. Основним міжнародним документом, який регулює міжнародні змішані перевезення, вважається Конвенція ООН про міжнародні мультимодальні перевезення вантажів (Женевська Конвенція), яку підписано у 1980 р. Ця Конвенція дає вичерпні поняття таким термінам, як міжнародне змішане перевезення, оператор змішаного перевезення, договір та документ змішаного перевезення. Так, наприклад, згідно статті 1 Конвенції, оператором змішаного перевезення є будь-яка особа, яка від власного імені або за допомогою іншої особи, яка має права виступати від її імені, укладає договір змішаного перевезення і виступає як сторона договору, а не як агент, або від імені вантажовідправника або перевізників, що беруть участь в операціях змішаного перевезення, і переймає на себе відповідальність за виконання договору. Операції по вивезенню і доставці вантажів, що здійснюються на виконання договору перевезення тільки одним видом транспорту, як визначено в такому договорі, не вважаються міжнародним змішаним перевезенням. Положення Конвенції поширюються на всі види транспорту, які беруть участь у змішаних перевезеннях, якщо місце прийому або доставки вантажу знаходиться в країні — учасниці Конвенції [8]. Варто зазначити, що ця Конвенція не обмежує право держав регулювати змішані перевезення та їх учасників на національному рівні. Україна доволі довгий час з моменту набуття незалежності не мала профільного закону, який

регулював би сферу змішаних перевезень. Значним поштовхом для зміни ситуації стало підписання Угоди про асоціацію «Україна — ЄС». А саме, це було закріплено у додатку XXXII до глави 7 «Транспорт» розділу V «Економічне і галузеве співробітництво» Угоди про асоціацію України з ЄС [9]. Згідно цього додатку Україна зобов'язується поступово наблизити своє законодавство до законодавства ЄС, в тому числі в сфері змішаних перевезень. Як вже було зазначено, Україна на той момент не мала профільного закону у сфері змішаних перевезень, і ця сфера регулювалася різними положеннями низкою нормативно-правових актів. В деяких з них немає норм, які стосуються застосування змішаних перевезень, зокрема, мова йде про Закони України «Про транспорт» [10], «Про автомобільний транспорт» [11], Повітряний кодекс України [12]. До іншої групи можна віднести закони та інші нормативно-правові акти, в яких, питання організації змішаних перевезень мають лише загальний та декларативний характер, без конкретних норм та механізмів. До цієї групи можна віднести Статут залізниць України [13], Кодекс торговельного мореплавства [14], Господарський кодекс України (ст. 312) [15].

Поворотним моментом у сфері регулювання змішаних перевезень стало ухвалення Закону України «Про мультимодальні перевезення» від 17 листопада 2021 р. Це перший закон, який об'єднує та визначає правові та організаційні засади мультимодальних перевезень. В законі прописані важливі норми, які повинні наблизити законодавство України до законодавства ЄС, та підвищити транзитний потенціал України загалом. Так, законом передбачено створення форми єдиного перевізного документу (ст. 11 Закону) та технічних вимог до організації та функціонування мультимодальних терміналів (ст. 8 Закону) [16]. Проте, на жаль, ці норми поки що не знайшли свого втілення в життя через відсутність ухвалення Кабінетом Міністрів України та профільними центральними органами виконавчої влади відповідних окремих положень. Втілення цих норм в життя є особливо важливим на фоні рішення Європейської комісії щодо включення українських логістичних шляхів до Транс'європейської транспортної мережі (TEN-T). Рішення було прийнято задля реалізації ініціативи «Шляхи солідарності» щодо експорту української аграрної продукції та доставки гуманітарної допомоги в Україну. Також, було прийняте рішення про виключення з мережі TEN-T російські та білоруські маршрути, а також, понижено у статусі маршрути на території ЄС на стиках з цими країнами-агресорами [17]. В майбутньому при умові, що Україна прийме відповідні зміни у своєму законодавстві, можна очікувати приєднання ще більшої кількості українських логістичних шляхів до TEN-T та загалом до більшої інтеграції з ЄС у сфері транспортних перевезень.

Ще одним важливим документом, який має на меті вдосконалення транспортної галузі та подаль-

шої інтеграції з ЄС в рамках цієї галузі, є Національна транспортна стратегія України на період до 2030 року [18]. Стратегія була прийнята Кабінетом Міністрів України у 2018 році, основною задачею стратегії є комплексне розв'язання наявних проблем в транспортній галузі. Зокрема, йдеться про розвиток мультимодальних перевезень шляхом удосконалення нормативно-правової бази, забезпечення розвитку мультимодальних транспортних технологій, створення мережі мультимодальних транспортно-логістичних кластерів та інших логістичних об'єктів.

Крім вищезгаданих та поки що не прийнятих норм, які стосуються Закону України «Про мультимодальні перевезення», також варто звернути увагу на інші напрями актуальних питань правового регулювання міжнародних змішаних перевезень. В останній час одним з таких напрямків можна впевнено назвати цифровізацію та автоматизацію митних процедур. Цей напрям включає в собі низку заходів направлених на зменшення часу на проходження митних процедур і зменшення бюрократичних перепон для перевізників та інших учасників перевезення загалом, зокрема — запровадження автоматизованої обробки митних декларацій, впровадження електронних перевірок, можливості внесення змін до митних декларацій шляхом електронного декларування, автоматичне розрахування кількості та обсягу митних процедур за результатами аналізу ризиків, автоматичне проходження митного оформлення та випуск товарів [19]. Ці заходи дозволять суттєво зменшити обіг і використання паперових документів, що в свою чергу значно пришвидшить процес проходження митниці для вантажів у міжнародному сполученні. Деякі з них вже повністю або частково реалізовані після запровадження електронного сервісу за принципом «єдиного вікна», який об'єднує електронні сервіси у всіх сферах транспортної галузі в одну «розумну» систему [20]. Наступним пріоритетним кроком у цьому напрямку можна назвати запровадження в Україні e-CRM (електронної міжнародної товарно-транспортної накладної), оскільки у 2020 р. було ратифіковано Додатковий протокол Конвенції про договір міжнародного автомобільного перевезення вантажів про електронну накладну (КДПВ) [21]. Цей протокол має визначений перелік умов та вимог, яких повинна дотримуватися кожна країна-підписант. На даний момент Україна активно працює над виконанням цих вимог, зокрема, в 2024 р. почав діяти пілотний проєкт по впровадженню електронної товарно-транспортної накладної у внутрішніх перевезеннях. Система створена за міжнародними стандартами обміну даних, що в майбутньому повинно максимально полегшити інтеграцію e-CRM в Україні [22]. В свою чергу наявність такого універсального електронного документу, який буде діяти для всіх країн-підписантів значно спростить умови для перевізників та інших зацікавлених осіб у змішаних міжнародних перевезеннях.

Також, Україна має низку двосторонніх міжнародних угод з іншими державами у сфері міжнародних перевезень: Угода між Кабінетом Міністрів України і Урядом Словацької Республіки про міжнародні комбіновані перевезення від 26 лютого 2007 р. [23]; Угода між Кабінетом Міністрів України і Урядом Турецької Республіки про організацію міжнародного прямого вантажного залізнично-поромного сполучення від 25 січня 2011 р. [24]; Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Азербайджанської Республіки про міжнародні комбіновані вантажні перевезення від 07 вересня 2006 р. [25]; Угода між Міністерством інфраструктури та Федеральним міністерством транспорту, інновацій та технологій Республіки Австрія про міжнародні комбіновані перевезення від 21 листопада 2013 р. [26].

Висновки і перспективи подальших досліджень. За останні роки Україна значно покращила успіхи в питанні правового регулювання змішаних міжнародних перевезень. В першу чергу про це

свідчить прийняття Закону України «Про мультимодальні перевезення» та Стратегії транспортного розвитку України до 2030 року, які направлені на гармонізацію українського законодавства із законодавством ЄС у транспортній сфері загалом, і зокрема, у сфері міжнародних змішаних перевезень. Також, була запроваджена ціла низка сервісів, які значно полегшують взаємодію держави та перевізників і інших зацікавлених осіб у сфері перевезень. Ці кроки є дуже важливими для подальшого розвитку даного типу перевезень в Україні та подальшої інтеграції з ЄС. Але варто зауважити, що не зважаючи на позитивні зміни, які відбулися в останні декілька років, система правового регулювання змішаних перевезень все ще далека від досконалості. Досі не прийнята низка важливих рішень, таких як, створення форми єдиного перевізного документа, та інших важливих рішень, які є обов'язковими для розвитку змішаних міжнародних перевезень.

Література

1. Богданов С. М., Андрієнко А. О. Види змішаних вантажних перевезень: їх особливості, роль та перспективи розвитку в Україні. *Менеджмент та підприємництво: тренди розвитку*. 2017. Вип. 2 (02). С. 80–86.
2. Каспрук О. Проблеми правового регулювання міжнародних мультимодальних перевезень. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. 2015. № 126. С. 93–100.
3. Postnova N. Features of legal regulation of international mixed transportation in modern conditions. *Economics. Finances. Law*. 2023. Т. 11. С. 48–51. <https://doi.org/10.37634/efp.2023.11.9>.
4. Шелудяков Р. С. Обмеження відповідальності перевізника при змішаних перевезеннях: міжнародно-правовий аспект. *Lex portus*. 2018. (1). С. 127–143.
5. Медведська В. В. Відповідальність перевізника за договором перевезення вантажу повітряним транспортом. *Управління проектами, системний аналіз і логістика. Технічна серія*. 2012. (9). С. 414–417.
6. Maslii N. Implementation of regulatory and legal support for multimodal transportation at the national and international levels. *Black sea economic studies*. 2020. № 51. <https://doi.org/10.32843/bses.51-8>.
7. Dobrovolska V. V. Economic and legal aspect of mixed (multimodal) sea transportation. *Scientific notes of taurida national V.I. vernadsky university. series: juridical sciences*. 2023. № 3. С. 33–37. <https://doi.org/10.32782/tnu-2707-0581/2023.3/06>.
8. Convention on International Multimodal Transport of Goods: United Nations Conference on a Convention on International Multimodal Transport. 1980. URL: https://unctad.org/system/files/official-document/tdmtconf17_en.pdf (дата звернення: 13.12.2024).
9. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text (дата звернення: 13.12.2024).
10. Про транспорт : Закон України від 10.11.1994 № 232/94-ВР: станом на 28 трав. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/232/94-вр#Text> (дата звернення: 13.12.2024).
11. Про автомобільний транспорт : Закон України від 05.04.2001 № 2344-III: станом на 15 листоп. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2344-14#Text> (дата звернення: 13.12.2024).
12. Повітряний кодекс України : Кодекс України від 19.05.2011 № 3393-VI: станом на 15 листоп. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3393-17#Text> (дата звернення: 13.12.2024).
13. Про затвердження Статуту залізниць України : Постанова Каб. Міністрів України від 06.04.1998 № 457: станом на 28 берез. 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/457-98-п#Text> (дата звернення: 13.12.2024).
14. Кодекс торговельного мореплавства України : Кодекс України від 23.05.1995 № 176/95-ВР: станом на 15 листопада 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/176/95-вр#Text> (дата звернення: 13.12.2024).
15. Господарський кодекс України : Кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV: станом на 15 листоп. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text> (дата звернення: 13.12.2024).

16. Про мультимодальні перевезення : Закон України від 17.11.2021 № 1887-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1887-20#Text> (дата звернення: 13.12.2024).
17. ЄС включив українські логістичні шляхи до Транс'європейської транспортної мережі. *Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України*. 2022. URL: <https://mtu.gov.ua/news/33618.html> (дата звернення: 13.12.2024).
18. Національна транспортна стратегія України на період до 2030 року : Розпорядження Кабінету Міністрів України № 430-р від 30 травня 2018 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/430-2018-p#Text> (дата звернення: 13.12.2024).
19. Stepanenko S.V. Directions for improving customs control and movement of goods across the customs border of Ukraine. *Актуальні проблеми політики*. 2023. № 71. С. 49–54. <https://doi.org/10.32782/app.v71.2023.7>.
20. Працює транспортний портал електронних послуг. *Міністерство інфраструктури України*. URL: <https://mtu.gov.ua/news/31446.html> (дата звернення: 13.12.2024).
21. Додатковий протокол до Конвенції про договір міжнародного автомобільного перевезення вантажів (КДПВ) про електронну накладну : Протокол Орг. Об'єдн. Націй від 20.02.2008: станом на 3 черв. 2020 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_001-08#Text (дата звернення: 13.12.2024).
22. Електронна товарно-транспортна накладна (е-ТТН) стане обов'язковою з 1 серпня 2023 року. *Міністерство інфраструктури України*. URL: <https://mtu.gov.ua/news/34004.html> (дата звернення: 13.12.2024).
23. Угода між Кабінетом Міністрів України і Урядом Словацької Республіки про міжнародні комбіновані перевезення: Угода Слов. Респ. від 26.02.2007: станом на 22 серп. 2007 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/703_067#Text (дата звернення: 13.12.2024).
24. Угода між Кабінетом Міністрів України і Урядом Турецької Республіки про організацію міжнародного прямого вантажного залізнично-поромного сполучення між Україною та Турецькою Республікою: Угода Респ. Туреччина від 25.01.2011: станом на 6 лип. 2011 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/792_079#Text (дата звернення: 13.12.2024).
25. Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Азербайджанської Республіки про міжнародні комбіновані вантажні перевезення : Угода Азербайдж. Респ. від 07.09.2006: станом на 21 листоп. 2007 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/031_066#Text (дата звернення: 13.12.2024).
26. Угода між Міністерством інфраструктури України та Федеральним міністерством транспорту, інновацій та технологій Республіки Австрія про міжнародні комбіновані перевезення : Угода М-ва інфраструктури України від 21.11.2013. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/040_037#Text (дата звернення: 13.12.2024).

References

1. Bogdanov S.M., Andrienko A.O. (2017). Vydy zmishanykh vantazhnykh perevezen: yikh osoblyvosti, rol ta perspektyvy rozvytku v Ukraini [Types of mixed freight transportation: their features, role and development prospects in Ukraine]. *Menedzhment ta pidpriemnytstvo: trendy rozvytku*. Vyp. 2 (02). P. 80–86 [in Ukrainian].
2. Kaspruk O. (2015). Problemy pravovoho rehuliuвання mizhnarodnykh multimodalnykh perevezen [Problems of legal regulation of international multimodal transportation]. *Aktualni problemy mizhnarodnykh vidnosyn*. № 126. P. 93–100 [in Ukrainian].
3. Postnova N. (2023). Features of legal regulation of international mixed transportation in modern conditions. *Economics. Finances. Law*. T. 11. P. 48–51. <https://doi.org/10.37634/efp.2023.11.9>.
4. Sheludiakov R. S. (2018). Obmezhennia vidpovidalnosti pereviznyka pry zmishanykh perevezenniakh: mizhnarodno-pravovy aspekt [Limitation of the carrier's liability in mixed transportation: an international legal aspect]. *Lex portus*. (1). P. 127–143 [in Ukrainian].
5. Medvedskaya V.V. (2012). Vidpovidalnist pereviznyka za dohovorem perevezennia vantazhu povitrianyim transportom [Liability of the carrier under the contract of carriage of goods by air]. *Upravlinnia proektamy, systemnyi analiz i lohistyka. Tekhnichna seriia*. (9). P. 414–417 [in Ukrainian].
6. Maslii N. (2020). Implementation of regulatory and legal support for multimodal transportation at the national and international levels. *Black sea economic studies*. № 51. <https://doi.org/10.32843/bses.51-8>.
7. Dobrovolska V.V. (2023). Economic and legal aspect of mixed (multimodal) sea transportation. *Scientific notes of Taurida national V.I. Vernadsky university. series: juridical sciences*. № 3. P. 33–37. <https://doi.org/10.32782/tnu-2707-0581/2023.3/06>.
8. Convention on International Multimodal Transport of Goods: United Nations Conference on a Convention on International Multimodal Transport. (1980). Available at: https://unctad.org/system/files/official-document/tdmtconf17_en.pdf.
9. Association agreement between the European Union and the European Atomic Energy Community and their Member States, of the one part, and Ukraine, of the other part. Available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text [in Ukrainian].
10. On Transport: Law of Ukraine dated 10.11.1994 No. 232/94-VR: as of May 28, 2024. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/232/94-vr#Text> [in Ukrainian].
11. On road transport: Law of Ukraine dated 05.04.2001 No. 2344-III: as of November 15, 2024. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2344-14#Text> [in Ukrainian].

12. Air Code of Ukraine: Code of Ukraine dated 19.05.2011 No. 3393-VI: as of 15 Nov. 2024. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3393-17#Text> [in Ukrainian].
13. On approval of the Statute of the Railways of Ukraine: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated 06.04.1998 No. 457: as of March 28, 2022. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/457-98-p#Text> [in Ukrainian].
14. Merchant Shipping Code of Ukraine: Code of Ukraine dated 05.23.1995 No. 176/95-VR: as of November 15, 2024. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/176/95-vr#Text> [in Ukrainian].
15. Economic Code of Ukraine: Code of Ukraine dated 01.16.2003 No. 436-IV: as of November 15, 2024. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text> [in Ukrainian].
16. On multimodal transportation: Law of Ukraine dated 11.17.2021 No. 1887-IX. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1887-20#Text> [in Ukrainian].
17. YeS vkluchyv ukraïnski lohistychni shliakhy do Transievropeiskoi transportnoi merezhi [The EU has included Ukrainian logistics routes in the Trans-European Transport Network]. *Ministerstvo rozvytku hromad, terytorii ta infrastruktury Ukrainy*. (2022, July 27). Available at: <https://mtu.gov.ua/news/33618.html> [in Ukrainian].
18. National Transport Strategy of Ukraine for the period until 2030: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine No. 430-r dated May 30, 2018. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/430-2018-r#Text> [in Ukrainian].
19. Stepanenko S. V. (2023). Napriamky udoskonalennia mytnoho kontroliu ta peremishchennia tovariv cherez mytnyi kontrol Ukrainy [Directions for improving customs control and movement of goods across the customs border of Ukraine]. *Aktualni problemy polityky*. № 71. P. 49–54. <https://doi.org/10.32782/app.v71.2023.7> [in Ukrainian].
20. Pratsiuie transportnyi portal elektronnykh posluh [The transport portal of electronic services is operational]. *Ministerstvo rozvytku hromad, terytorii ta infrastruktury Ukrainy*. (2019, December 27). Available at: <https://mtu.gov.ua/news/31446.html> [in Ukrainian].
21. Additional Protocol to the Convention on the Contract for the International Carriage of Goods by Road (CCR) on the Electronic Consignment Note: Protocol of the United Nations Organization dated 20.02.2008: as of 3 June 2020. Available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_001-08#Text [in Ukrainian].
22. Elektronna tovarno-transportna nakladna (e-TTN) stane obov'язkovoïu z 1 serpnia 2023 roku. [Electronic consignment note (e-TTN) will become mandatory from August 1, 2023]. *Ministerstvo rozvytku hromad, terytorii ta infrastruktury Ukrainy*. (2023, January 28). Available at: <https://mtu.gov.ua/news/34004.html> [in Ukrainian].
23. Agreement between the Cabinet of Ministers of Ukraine and the Government of the Slovak Republic on international combined transport: Agreement of the Slovak Republic dated 26.02.2007: as of 22 Aug. 2007. Available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/703_067#Text [in Ukrainian].
24. Agreement between the Cabinet of Ministers of Ukraine and the Government of the Republic of Turkey on the organization of international direct freight rail-ferry connection between Ukraine and the Republic of Turkey: Agreement of the Republic of Turkey dated 25.01.2011: as of 6 July 2011. Available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/792_079#Text [in Ukrainian].
25. Agreement between the Cabinet of Ministers of Ukraine and the Government of the Republic of Azerbaijan on international combined freight transportation: Agreement of the Republic of Azerbaijan dated 07.09.2006: as of 21 Nov. 2007. Available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/031_066#Text [in Ukrainian].
26. Agreement between the Ministry of Infrastructure of Ukraine and the Federal Ministry of Transport, Innovation and Technology of the Republic of Austria on international combined transportation: Agreement of the Ministry of Infrastructure of Ukraine dated 21.11.2013. Available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/040_037#Text [in Ukrainian].